

ECOLOGISCH VELDONDERZOEK

HOSBEKKEWEG 2

TE BORNE

GEMEENTE BORNE

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

Ecologisch veldonderzoek Hosbekkeweg 2 te Borne in de gemeente Borne

Opdrachtgever	Gemeente Borne Postbus 200 7620 AE Borne
Project	BRN.GEM.ECO2
Rapportnummer	15055597
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	17 november 2015
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
1.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
2	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	6
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
4.1	Broedvogels.....	9
4.1.1	Steenuil.....	10
4.1.2	Ransuil.....	10
4.1.3	Kerkuil.....	10
4.2	Vleermuizen.....	11
4.2.1	Waarnemingen	11
4.2.2	Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen	11
4.3	Steenmarter	12
4.4	Amfibieën.....	12
5	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
5.1	Kerkuil.....	13
5.2	Gewone dwergvleermuis	14
5.3	Steenmarter	16
5.4	Amfibieën.....	16
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	17

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Borne opdracht gekregen voor het uitvoeren van een ecologisch veldonderzoek aan de Hosbekkeweg 2 te Borne in de gemeente Borne.

Het ecologisch veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van een crematorium.

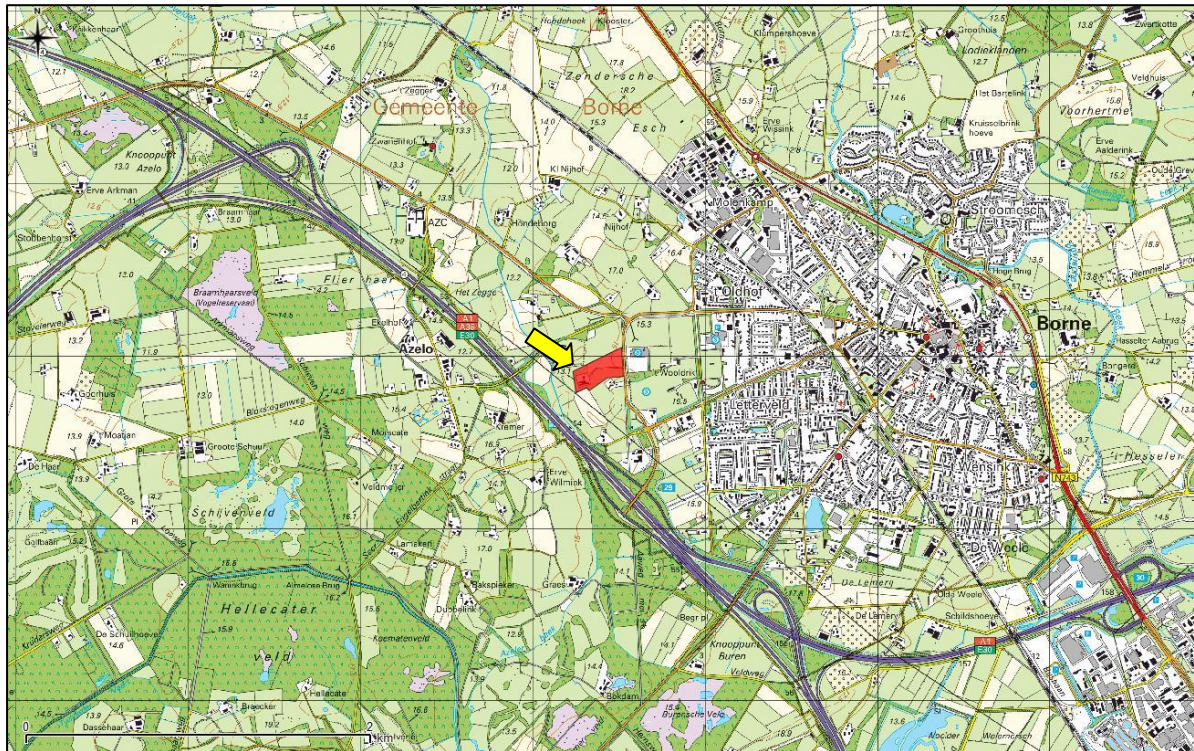
Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in mei 2015 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 15045451 BRN.GEM.ECO1). Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet er op sommige punten meer informatie is benodigd. Het gaat daarbij om de aanwezigheid van vlermuizen, uilen, steenmarters en amfibieën. Door middel van het ecologisch veldonderzoek is onderzocht in hoeverre deze soortgroepen van de onderzoekslocatie gebruik maken en welke vervolgstappen nodig zijn om aan de Flora- en faunawet te voldoen.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

1.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 4 ha) ligt aan de Hosbekkeweg 2, circa 2 kilometer ten westen van de kern van Borne, in de gemeente Borne. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 28 G (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 246.380$, $Y = 479.900$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft het erf van de boerderij aan de Hosbekkeweg en enkele delen van het omliggende agrarische gebied. Het erf is bebouwd met een woonboerderij en twee grote varkensschuren. De schuren zijn leegstaand. Rond de woonboerderij bevindt zich een tuin met gazon, beplanting en enkele oude eiken. Het agrarisch gebied bestaat uit weiland (westelijk deel) en bouwland (oostelijk deel). Vanaf de Hosbekkeweg is een onverharde toegangsweg aanwezig. Langs de toegangsweg bevindt zich een houtsingel.

De onderzoekslocatie wordt omsloten door agrarische percelen met bijbehorende boerderijen. Het gebied ligt ingeklemd tussen de rijksweg A1, de Bloksteegweg en de Kluft. Aan de oostzijde van de Hosbekkeweg bevindt zich sportterrein 't Wooldik.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens de uitvoering van de quickscan flora en fauna.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Overzicht erf.

Figuur 4. Woonboerderij.

Figuur 5. Eén van de schuren.

Figuur 6. Erf met weideperceel op voorgrond.

Figuur 7. Bouwland op oostelijke deel van de onderzoekslocatie.

Figuur 8. Woonboerderij vanaf zuid-oostzijde.

1.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, het Lonnekermeer, bevindt zich op circa 8 kilometer afstand ten zuidwesten van de onderzoekslocatie.

Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie grenst aan het Natuurnetwerk Nederland. Het betreft de percelen langs de Azelerbeek. Deze zijn recentelijk ingericht met nieuwe natuur. In figuur 9 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk weergegeven.

Beschermde Natuurmonumenten

De onderzoekslocatie is niet gelegen in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als beschermd natuurmonument.

Figuur 9. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland (lichtgroen).

1.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een crematorium te realiseren op de onderzoekslocatie. De bestaande bebouwing zal hiervoor worden gesloopt. Er worden bomen geplant en er wordt een parkeerplaats aangelegd. De landschapstructuren en de twee grote eiken op het woonerf blijven gehandhaafd. In figuur 10 is een indicatie van de inrichting opgenomen. De inrichting is grotendeels ook buiten het te onderzoeken gebied gelegen.

Figuur 10. Indicatieve locatieschets toekomstige inrichting (bron: Gemeente Borne).

2 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan (rapport 15045451 BRN.GEM.ECO1) blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Steenuil, kerkuil en ransuil

De steenuil, de kerkuil en de ransuil zijn soorten die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de planvorming, indien deze op of in de omgeving van de onderzoekslocatie voorkomen. In het kader van de Flora- en faunawet is het wenselijk meer inzicht te verkrijgen over het gebruik van de onderzoekslocatie door deze soorten (bijvoorbeeld broedgebied en/of functioneel leefgebied). Aan de hand van de resultaten van het onderzoek kan worden bepaald of en welke functie het plangebied voor de soorten heeft en kan worden bepaald of er sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet. Gelet op de geschiktheid van de bebouwing en de omvang van de onderzoekslocatie, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Dit geldt tevens voor de functie als foerageergebied en vliegroute. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van artikel 9 en 11 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen.

Steenmarter

Tijdens het veldbezoek zijn enkele uitwerpselen van de soort in de schuren aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie door de steenmarter. Voor steenmarter geldt dat een onthefing van de Flora- en faunawet noodzakelijk is, tenzij wordt gewerkt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode (bijvoorbeeld Bouwend Nederland). Door middel van aanvullend onderzoek kan worden vastgesteld wat de functie van de onderzoekslocatie voor de steenmarter is.

Amfibieën

In de omgeving van de onderzoekslocatie komen de strikt beschermde kamsalamander, heikikker en poelkikker voor. Alle drie de soorten zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Mochten in het naastgelegen natuurgebied beschermde soorten voorkomen, dan is het niet uitgesloten dat de houtsingels op de onderzoekslocatie daarvoor een landhabitat vormen. Om hierover meer informatie te verkrijgen, is geadviseerd te onderzoeken of het naastgelegen natuurgebied een voortplantingsplaats voor de soorten vormt.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Steenuil, kerkuil en ransuil

De optimale onderzoeksperiode voor de steenuil is in de periode half februari tot half april. Door opdrachtverstrekking in mei 2015 was een onderzoek in die periode voor 2015 niet meer mogelijk. Tijdens het vleermuisonderzoek is de onderzoekslocatie in de voorzomer 3 maal bezocht gedurende schemerperiode, waarbij is gelet op de aanwezigheid van steenuil, ransuil of kerkuil op de onderzoekslocatie. Daarnaast is de aanwezigheid van kerk- en steenuilen in de omgeving belangrijk. Informatie is verkregen door navraag te doen bij omwonenden. Daarbij zijn aanvullende erf inspecties uitgevoerd.

Vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode eind mei tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uit te voeren. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 27 maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltplaats voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Daarnaast wordt inzicht verkregen in het gebruik van de onderzoekslocatie als foerageergebied en vliegroute. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functies slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functie noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totale aantal veldbezoeken is op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van één waarnemer per veldronde. Met vijf bezoeken is voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen.

Voor het onderzoek wordt gebruik gemaakt van professionele batdetector met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Steenmarter

Tijdens het veldbezoek van de quickscan die is uitgevoerd op 1 mei 2015 zijn uitwerpselen van de steenmarter in de schuren aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie door deze soort. Het doel van het veldonderzoek is om te bepalen of er een kraamverblijfplaats van steenmarters in de schuren aanwezig is. Dit is gedaan aan de hand van een nadere inspectie van de varkensschuren die is uitgevoerd op 3 juni 2015. Hierbij is gezocht naar sporen als uitwerpselen en prooiresten. Verder is tijdens de bezoeken op 26 juni en 8 juli gelet op steenmarters, die vaak in de schemerperiode waarneembaar zijn. Dit kan door middel van zichtwaarnemingen of geluid (als gestommel) die de dieren produceren als ze actief zijn in de schuur.

Amfibieën

Voor het onderzoek naar amfibieën zijn twee veldrondes uitgevoerd in de periode eind mei tot september. Hierbij zijn de poelen ten noorden de onderzoekslocatie met behulp van een RAVON-net worden bemonsterd en door het uitvoeren van avondtellingen (volwassen dieren en kooractiviteit), worden vastgesteld of poelkikker gebruik maakt van het water op de onderzoekslocatie. De inventarisatiemethode is als voorgeschreven door RAVON (Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland, 2001). De aanwezigheid van heikikker en of kamsalamander is vastgesteld aan de hand van onderzoek door middel van eDNA. Alle in het water levende dieren laten sporen van DNA achter in de omgeving waar ze leven. Door middel van eDNA detectie is onderzocht of de kamsalamander en/of de heikikker van de poelen gebruik maken. Hierbij is alleen water uit de poelen bemonsterd en niet uit de beek. Dit omdat het water uit de beek uit andere gebieden stroomt en een vertekend beeld zou geven over het voorkomen van soorten nabij de onderzoekslocatie.

Overzicht veldbezoeken

Onderstaande tabel bevat de overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning 2015 per soortgroep

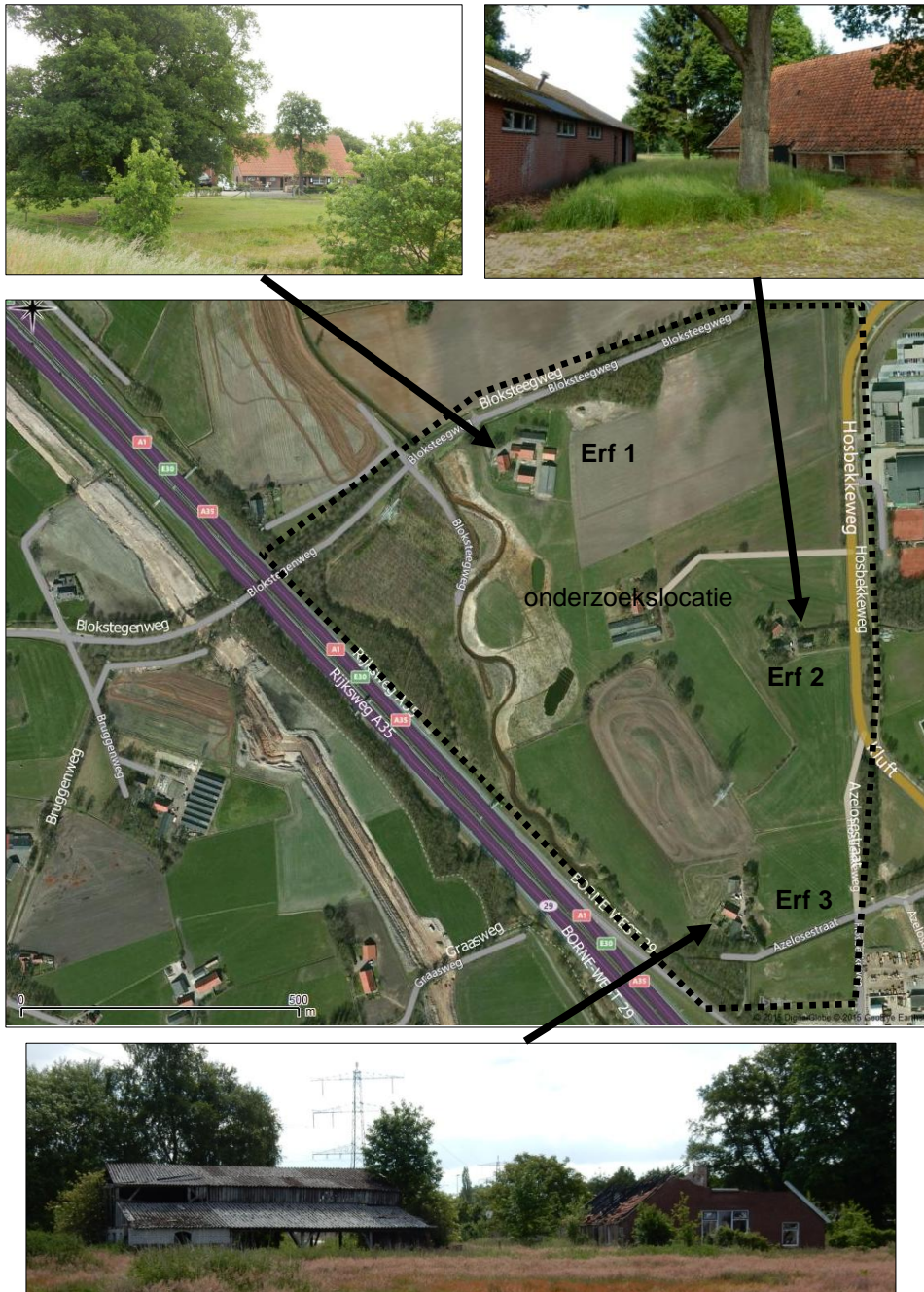
	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-		1 x ochtend 2 x avond	-	2 x avond	
	datum			3 juni, 26 juni en 8 juli 2015		29 augustus en 23 september 2015	
	functie			zomer-kraamverblijf		paar/baltsverblijf	
steenuil, kerkuil, ransuil, steenmarter	tijdstip	-		1 x ochtend 2 x avond	-		
	datum			3 juni, 26 juni en 8 juli 2015			
	functie			verblijf binnen onderzoekslocatie			
steenuil, kerkuil	tijdstip	-		1 x overdag	-		
	datum			8 juni 2015			
	functie			navraag en inspectie aangeleggen erven			
amfibieën	tijdstip	-		2 x overdag	-	1 x avond	
	datum			8 juni en 26 juni 2015		29 augustus 2015	
	functie			voortplantingswater		verblijf binnen onderzoekslocatie	

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de soorten gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen.

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Broedvogels

De soortgroep waarover tijdens het onderzoek meer informatie is ingewonnen betreffen de uilensoorten; steenuil, ransuil en kerkuil. Het buurtonderzoek heeft een belangrijk aandeel gehad in het onderzoeksproces. Hierbij is de gehele omgeving tussen de A1, de Hosbekkeweg, de Bloksteegweg en de Azelosestraat onderzocht. In het gebied zijn 3 erven aanwezig. In figuur 13 zijn de betreffende erven genummerd. Alle erven zijn tijdens het bezoek geïnspecteerd. Bij erf 1 is navraag gedaan bij bewoners.

Figuur 11: Naburige erven die zijn onderzocht tijdens het buurtonderzoek.

4.1.1 Steenuil

Uit het buurtonderzoek dat is uitgevoerd op 8 juni 2015 blijkt niet dat er steenuilen op het erf of op de omliggende erven voorkomen. Er is navraag gedaan bij bewoners en deze geven aan dat er geen steenuilen zijn waargenomen. Tijdens de inspectie van de schuren op de onderzoekslocatie en op erf 2 en 3 zijn geen sporen van steenuilen, als braakballen of ruiveren aangetroffen. Ook zijn in de navolgende bezoeken in de schemerperiode op het erf op de onderzoekslocatie nooit steenuilen waargenomen. Er kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat de steenuil geen gebruik maakt van de onderzoekslocatie en de directe omgeving. Met deze soort zal geen rekening gehouden hoeven worden in de verdere planvorming.

4.1.2 Ransuil

De ransuil is een soort die niet gebonden is aan bebouwing. De soort maakt gebruik van bomen. Veelal kunnen oude kraaiennesten worden gebruikt om te nestelen. Het gepiep van jonge ransuilen is onmiskenbaar en verraden al snel de aanwezigheid van de soort. Tijdens geen van de bezoeken zijn er ransuilen gehoord of gezien. Er zijn verder geen indicaties dat ransuilen van de onderzoekslocatie gebruik maken. Maatregelen ten aanzien van deze soort zijn niet aan de orde.

4.1.3 Kerkuil

De kerkuil is een typische soort die gebonden is aan boerenerven en in de meeste gevallen in nestkasten broedt. Ook maakt de soort gebruik van leegstaande erven. In de varkensschuur op het erf op de onderzoekslocatie is een enkele braakbal van de soort en zijn enkele uitwerpselen van de kerkuil aangetroffen. Deze duiden op het gebruik van de varkensschuur op de onderzoekslocatie als roestplaats (rust)rustplaats.

Volgens de bewoners van erf 1 maakt de kerkuil gebruik van erf 2. Bij inspectie van het erf 2 bleek dat inderdaad het geval. In een open schuur zijn zeker 30 braakballen en uitwerpselen van de kerkuil aangetroffen. Boven in de nok is een opening aanwezig waar de kerkuil in kan wegkruipen. De aanwezigheid van een nestplaats op deze locatie is daarom eveneens niet uitgesloten.

Figuur 12. Braakballen en uitwerpselen van de kerkuil op erf 2.

Figuur 13. Braakballen van de kerkuil in de vervallen kapschuur op erf 3.

Op erf 3 is een vervallen woning en een vervallen kapschuur aanwezig. Echte schuilplekken ontbreken. Op de buiten balken van de kapschuur zijn enkele uitwerpselen van de kerkuil aangetroffen en in het hooi onder de balken lagen enkele oude braakballen. Af en toe zal de uil hiervan gebruik maken.

4.2 Vleermuizen

4.2.1 Waarnemingen

Eerste veldbezoek 3 juni 2015

Tijdens het eerste veldbezoek (avondronde) was het circa 12 °C en droog. Er zijn minimaal 2 gewone dwergvleermuizen foeragerend op het erf waargenomen. Ook zijn er twee laatvliegers waargenomen op de onderzoekslocatie. De vleermuizen kwamen echter langs de beplanting van het toegangspad vanuit Borne naar de onderzoekslocatie vliegen. Vastgesteld is dat de vleermuizen niet afkomstig waren van de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Tweede veldbezoek 26 juni 2015

Het tweede veldbezoek betrof een ochtendronde, gestart 2 uur voor zonsopkomst. Het was 15 °C en droog. Er zijn tot 20 minuten voor zonsopkomst foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen op het erf en de tuin. Ook is een laatvlieger foeragerend waargenomen. Gewone dwergvleermuizen vlogen regelmatig een ronde om de woning. In totaal zijn er 4 gewone dwergvleermuizen waargenomen en 2 laatvliegers. Bij de schuren zijn weinig vliegbewegingen van vleermuizen waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen.

Derde veldbezoek 8 juni 2015

Tijdens het avondbezoek was het ruim 15 °C met motregen. Er zijn geen verblijfplaatsen in de woning of de schuren aangetroffen. Maximaal 5 gewone dwergvleermuizen foerageerden op het erf en maakten gebruik van de tuin en de bomen. Twee laatvliegers kwamen vanaf de bebouwde kom van Borne langs de toegangsweg gevlogen. De laatvliegers maakten hierbij gebruik van de beplanting langs het toegangspad.

Vierde veldbezoek 29 augustus 2015

Tijdens het vierde veldbezoek was het bijna 20 °C en droog. Tijdens het avondbezoek zijn er zeer weinig vleermuizen aangetroffen, hooguit 2 gewone dwergvleermuizen. Er zijn geen baltsende vleermuizen gehoord.

Vijfde bezoek 23 september 2015

Tijdens deze avond was het 13 °C en droog. Er zijn enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend over het erf waargenomen. Daarbij werden vooral de twee grote eiken op het erf veelvuldig gebruikt. Er is één baltsende gewone dwergvleermuis meerdere malen gehoord, steeds op dezelfde locatie, aan de zijde van de deel van de woonboerderij, nabij de opening die geschikt is voor vleermuizen.

4.2.2 Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen

Binnen de onderzoekslocatie is één paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het gaat om een paarverblijfplaats aan de zijde van de deel in de woonboerderij. Op deze locatie is een kier in de bebouwing aanwezig, waarvan de vleermuis vermoedelijk gebruik maakt (zie figuur 16). Verder zijn er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

De landschapstructuren en de tuin worden gebruikt door circa 5 gewone dwergvleermuizen en 2 laatvliegers om te foerageren. Ook de twee grote eiken op het erf zijn daarbij intrek. De beplanting langs de toegangsweg wordt door vleermuizen gebruikt om langs te vliegen. Gelet op het kleine aantal vleermuizen dat hiervan gebruik maakt, gaat het niet om essentieel foerageergebied of om een essentiële vliegroute.

4.3 Steenmarter

Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor. Tijdens het eerste veldbezoek op 3 juni 2015 is een steenmarter in de noordelijk gelegen varkensschuur gehoord. Er werd gestommel gehoord van een steenmarter die op het dakbeschot liep. Dit is waargenomen binnen de periode dat steenmarters jongen hebben. In de varkensschuur zijn meerdere latrines met zowel kleine en grote keutels aangetroffen. De kleine keutels zijn van jonge dieren. De keutels lagen op de betonnen vloer. Tijdens de bezoeken op 26 juni en 8 juli zijn geen waarnemingen van steenmarters gedaan. De steenmarters hebben alle mogelijkheid om vrij rond te lopen in de leegstaande varkensschuren. Schuilplaatsen kunnen de dieren vinden tussen het dakbeschot en het dak. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Door de aanwezigheid van de keutels en de waarnemingen binnen de voortplantingsperiode kan worden geconcludeerd dat zich een (kraam)verblijfplaats van steenmarter in de varkensschuur op de onderzoekslocatie bevindt.

4.4 Amfibieën

Ten westen van onderzoekslocatie zijn 2 poelen aanwezig. Het vermoeden bestaat dat in de meest noordelijke poel de poelkikker (kleine groene kikker) voorkomt. Op 8 en 26 juni is hiernaar onderzoek verricht. Tijdens het onderzoek is niet vastgesteld dat poelkikkers van de poel gebruik maken. Er zijn bastaardkikkers waargenomen (middelste groene kikker). Er is zacht gekwaak gehoord, maar ook harder kwaken van de bastaardkikker. De kikkers vertoonden zeer schuw gedrag. De poelkikker en groene kikker kruisen ook met elkaar, waardoor zekerheid over de soort lastig is te verkrijgen. De gevangen exemplaren betroffen allemaal bastaardkikkers. Dit is vastgesteld door de verhouding tussen het lichaam en de achterpoot te bekijken (strekproef). Groene kikkers verblijven in het water, maar gebruiken in de winterperiode ook landschapselementen om te overwinteren.

Figuur 14: Groene kikker in poel ten westen van de onderzoekslocatie.

Verder zijn er watermonsters uit de poelen genomen om te onderzoeken of er kamsalamanders of heikikkers in voorkomen. Door middel van DNA analyse is vastgesteld dat deze soorten niet in de twee poelen voorkomen. De monsters bevatte zowel geen eDNA van kamsalamander als van heikikker. Volgens het laboratorium is er geen amplificatie waargenomen in de negatieve controle reacties waar geen monster aangevoegd is. De positieve controle reacties waar DNA van weefsel van kamsalamander en heikikker aan toegevoegd is werden naar verwachting geamplificeerd. Dit bewijst dat de analyse juist is uitgevoerd.

5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

5.1 Kerkuil

Beschermingsregime

Het nest van een kerkuil is de plaats of ruimte die de kerkuil gebruikt om eieren te leggen en uit te broeden, en om de jongen groot te brengen. Onder nest valt ook de inhoud van het nest en de functionele omgeving van het nest, voor zover het broedsucces daarvan afhankelijk is. Alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of tenietdoen, leiden tot een overtreding van artikel 11. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is het hele jaar van toepassing op alle nesten van kerkuilen die in gebruik zijn. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil zijn bijvoorbeeld die plekken waar de kerkuil in de winter overnacht. Bij deze plekken hoort ook de functionele leefomgeving van die plekken. Dit artikel wordt overtreden als het object of het gebied waarin de voortplanting of de rust van de kerkuil plaatsvindt, vernietigd of aangetast wordt. Dit is ook het geval als de kwaliteit van het gebied of object achteruitgaat, waardoor het niet meer de functie van voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats kan vervullen.”

Functie van de onderzoekslocatie voor kerkuilen

Gelet op de aangetroffen sporen van de kerkuil vormt de varkensstal op de onderzoekslocatie een roestplaats voor de kerkuil. Een nestplaats is niet aanwezig. Omdat er weinig sporen zijn aangetroffen, zal de roestplaats naar verwachting niet frequent worden gebruikt.

Het naastgelegen erf vormt een vaste rust- en verblijfplaats voor kerkuilen. Mogelijk is daar een nestplaats aanwezig omdat er nestgelegenheid aanwezig is in de nok. Kerkuilen broeden in Nederland voor 90% in nestkasten, maar soms ook in schuren met nissen en dergelijke. Het erf is gelegen buiten de onderzoekslocatie, maar binnen de toekomstige planvorming.

Omdat er een roestplaats van de kerkuil op de onderzoekslocatie aanwezig is zich op het naburige perceel een vaste rust- en verblijfplaats van een kerkuil bevindt, kan worden aangenomen dat de agrarische percelen binnen de onderzoekslocatie ook tot het functionele leefgebied behoren om te foerageren. Ook de omgeving van de onderzoekslocatie is daarvoor geschikt.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Roestplaatsen van kerkuilen vormen een onderdeel van het functionele leefgebied. Uit mondelinge informatie van de RvO blijkt dat de huidige interpretatie is dat voor het aantasten van roestplaatsen geen ontheffing noodzakelijk is. Dit neemt niet weg dat er noodzaak tot mitigatie is, voor de handeling die wordt uitgevoerd om de huidige verblijfplaats te verstoren is echter vooraf geen goedkeuring van RvO noodzakelijk.

In figuur 10 is de indicatieve locatieschets toekomstige inrichting weergegeven. Hierin is te zien dat het naburige erf 2 in de planvorming is betrokken en dat daardoor mogelijk sloop van de schuren plaatsvindt. In het geval van het slopen van het naburige erf 2 is het verstoren en wegnemen van een vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil aan de orde, hetgeen een overtreding van de Flora- en faunawet zal inhouden. Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is hierbij wel aan de orde.

Door de inrichting als crematorium zal een deel van het foerageergebied van de kerkuil worden veranderen. In Nederland is een territorium van een kerkuil vaak tussen de 60 tot 1.200 hectare groot. De onderzoekslocatie is in totaal 4 hectare, maar grens wel aan de vaste rust- en verblijfplaats. Gelet op de natuurlijke inrichting van het gebied kan de kerkuil in het gebied voedsel blijven vinden. De plannen zijn nog niet in detail uitgewerkt. Geadviseerd wordt bij de inrichting van het gebied, rekening te houden met het medegebruik van de kerkuil dat voorziet in verblijfplaatsen voor de kerkuil en

foerageergebied. Dit kan door verbetering van voedselmogelijkheden die kunnen worden verkregen door middel van inrichting en beheer door bevoorreed het creëren van overgangen en kruidenrijke vegetaties.

5.2 Gewone dwergvleermuis

Beschermingsregime

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Opgemerkt wordt dat vleermuizen door mensen soms als eng of vervelend kunnen worden beschouwd. Dit onderwerp wordt hierbij aangestipt omdat bij nieuwbouwprojecten vaak sprake is van nieuwe, onwetende bewoners. Gewone dwergvleermuizen zijn ongevaarlijk. In een woning knagen ze niets aan en produceren ze geen hinderlijke ontlasting. Het is een fabel dat ze in haren vliegen, door hun ultrasone echolocatie zullen ze nooit zomaar ergens tegenaan vliegen. Vleermuizen zijn juist nuttig, ze vangen grote hoeveelheden insecten weg, waaronder muggen.

Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen

Binnen de onderzoekslocatie is één verblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het gaat om een paarverblijfplaats aan de zijde van de deel in de woonboerderij (zie figuur 16). Verder zijn er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. De landschapstructuren en de tuin worden gebruikt door vleermuizen om te foerageren. Ook de twee grote eiken op het erf zijn daarbij intrek. De beplanting langs de toegangsweg wordt door vleermuizen gebruikt als vliegroute.

Figuur 15: Vermoedelijke verblijfplaats gewone dwergvleermuis.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Omdat er geen hoge aantallen vleermuizen van het gebied gebruik maken, zal het gebied niet van essentieel belang zijn voor vleermuizen. In de toekomstige situatie kunnen vleermuizen gebruik blijven maken van het gebied om te foerageren. Specifieke maatregelen zijn niet aan de orde.

De paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis zal verloren gaan. Het verstoren en wegnemen van een verblijfplaats vormt een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hierbij is een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet aan de orde.

Om schade aan vleermuizen te voorkomen zullen mitigerende maatregelen getroffen moeten worden. Het verlies van het verblijf zal opgevangen moeten worden door het tijdig aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen. De nieuwe bebouwing dient wederom geschikt gemaakt te worden voor vleermuizen om in te verblijven. Het ongeschikt maken van het verblijf kan alleen buiten de gevoelige periode, dus niet tijdens de winterslaap. Geadviseerd wordt om de mitigerende maatregelen en de exacte werkwijze vast te leggen in een ecologisch projectplan/werkprotocol.

5.3 Steenmarter

In de varkensschuren in een kraamverblijfplaats van steenmarters aanwezig. De steenmarter is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Voor steenmarter geldt dat een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk is, tenzij wordt gewerkt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode (bijvoorbeeld Bouwend Nederland).

Geadviseerd wordt om zich te conformeren aan een gedragscode en maatregelen voor de soort uit te voeren. Hierbij kan gedacht worden aan het slopen van de schuren buiten de gevoelige periode en het eventueel aanbieden van een alternatieve verblijfplaats. De gevoelige periode is de kraamperiode en wanneer de jongen nog klein zijn en lastig kunnen vluchten. Dit betekent dat de sloopwerkzaamheden van de schuren kunnen plaatsvinden tussen augustus en maart.

5.4 Amfibieën

Binnen de onderzoekslocatie is geen voortplantingswater aanwezig. In de poelen ten westen van de onderzoekslocatie zijn geen strikt beschermde soort aangetroffen. Voor de aangetroffen soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling waardoor het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk is. Overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën zijn niet aan de orde.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Borne een ecologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Hosbakkeweg 2 te Borne in de gemeente Borne. Het ecologisch veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van een crematorium.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een crematorium te realiseren op de onderzoekslocatie. De bestaande bebouwing zal hiervoor worden gesloopt. Er worden bomen geplant en er wordt een parkeerplaats aangelegd. De landschapstructuren en de twee grote eiken op het woonerf blijven gehandhaafd.

Conclusie

De groenstructuren op de onderzoekslocatie worden door gewone dwergvleermuizen en laatvliegers gebruikt om te foerageren. De beplanting langs de toegangsweg wordt door gewone dwergvleermuizen gebruikt om langs te vliegen. Gelet op de kleine aantallen vleermuizen die van de onderzoekslocatie gebruik maken, gaat het niet om essentieel foerageergebied of om een essentiële vliegroute. In de woonboerderij is één paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aanwezig. In de varkensschuren bevindt zich een kraamverblijfplaats van een steenmarter. Tevens vormen de schuren een roestplaats voor een kerkuil. Op het naburige erf (binnen planvorming) bevindt zich een vaste rust- en verblijfplaats van een kerkuil. Deze verblijfplaats is tevens geschikt als nestplaats. De agrarische percelen worden gebruikt door de kerkuil om te foerageren. In tabel V is samengevat weergegeven welke soorten en functies zijn aangetroffen en welke vervolgstappen aan de orde zijn. Tevens is vermeld of het aanvragen van een ontheffing aan de orde is.

Tabel V. Overzicht aangetroffen soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Functie onderzoekslocatie	Maatregelen treffen?	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Uilen	Kerkuil	roestplaats in de varkensschuur (onderdeel functioneel leefgebied)	ja	nee	alternatieve verblijfplaatsen aanbieden, conform soortenstandaard kerkuil. Inrichting en beheer crematorium mede richten op medegebruik kerkuil om te foerageren
		vaste rust- en verblijfplaats grenzend aan onderzoekslocatie, binnen plangebied	ja	ja, in geval van sloop erf 2	alternatieve verblijfplaatsen aanbieden en werken conform soortenstandaard kerkuil, vastgelegd in een projectplan
	steenuil	geen	nee	nee	-
	ransuil	geen	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	1 paarverblijf	ja	ja	het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, het ongeschikt maken van het huidige verblijf in de juiste omstandigheden en nieuwbouw geschikt maken, conform soortenstandaard gewone dwergvleermuis, vastgelegd in een projectplan
	foerageergebied	niet essentieel	nee	nee	
	vliegroutes	niet essentieel	nee	nee	
Steenmarter		kraamverblijf	ja	ja*	* tenzij wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.
Amfibieën		alleen algemene soorten	nee	nee	vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

